

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

BM-II.059.1.600.2025

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 13601 Pani Posłanki Wioletty Marii Kulpy, w sprawie wsparcia młodych matek na rynku pracy i zwiększenia otwartości pracodawców na zatrudnianie kobiet po urodzeniu dziecka, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Kwestie powrotu młodych matek do pracy po urlopie macierzyńskim i rodzicielskim regulują przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, z późn. zm.) oraz ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia z dnia 20 marca 2025 r. (Dz. U. poz. 620), gwarantujące odpowiednie warunki pracy i możliwość korzystania z elastycznych form zatrudnienia.

Osoby bezrobotne i poszukujące pracy, w tym również młode matki, mogą otrzymać wsparcie w powiatowych urzędach pracy. Warunkiem jest rejestracja w urzędzie pracy (w przypadku pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego nie ma konieczności rejestracji). W ustawie o rynku pracy i służbach zatrudnienia przewidziano formy pomocy, które mają wspierać rodziców w godzeniu życia zawodowego z rodzinnym. Ustawa przyznaje też pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w formach pomocy osobom posiadającym Kartę Dużej Rodziny oraz bezrobotnym samotnie wychowującym co najmniej jedno dziecko.

Powiatowe urzędy pracy oferują pomoc w powrocie na rynek pracy kobietom, które zarejestrują się jako bezrobotne lub poszukujące pracy (w przypadku pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego rejestracja nie jest konieczna). Mogą one na zasadach ogólnych korzystać ze wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej, określonego w ustawie, tj. m.in. z:

- pomocy w znalezieniu pracy, obejmującej przede wszystkim pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe (również w formule online), w tym stałą opiekę indywidualnego doradcy ds. zatrudnienia;
- pośrednictwa pracy poprzez kontakt z doradcą do spraw zatrudnienia, który przedstawia oferty pracy w największym stopniu odpowiadające kwalifikacjom, doświadczeniu zawodowemu oraz oczekiwaniom osób poszukujących pracy, a także poprzez przeglądanie portalu ePraca i korzystanie z aplikacji mobilnej ePraca, prowadzone i udostępniane przez ministra właściwego do spraw pracy. Za pośrednictwem wskazanych platform osoby szukające pracy mają dostęp do kilkudziesięciu tysięcy rzetelnych i sprawdzonych ofert pracy pod adresem <https://oferty.praca.gov.pl/portal/strona-glowna>;
- poradnictwa zawodowego - w ramach pomocy udzielanej przez doradców zawodowych w urzędach pracy młode matki, które dopiero wchodzą lub wracają po przerwie na rynek pracy, mogą uzyskać wsparcie w określeniu własnych predyspozycji i preferencji zawodowych oraz na nowo zdefiniować ścieżkę rozwoju zawodowego w ramach poradnictwa indywidualnego lub grupowego. Młode matki mają również możliwość

- wzięcia udziału w szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy i skorzystania z informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu;
- pomocy w zdobyciu doświadczenia zawodowego poprzez oferowane staże (możliwość realizacji stażu w niepełnym wymiarze czasu pracy przez minimum 20 godzin tygodniowo, również w formie zdalnej). Art. 18(3a) Kodeksu pracy zobowiązuje pracodawcę do równego traktowania pracowników, m.in. ze względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym bądź niepełnym wymiarze czasu pracy;
  - pomocy w podjęciu zatrudnienia subsydiowanego u pracodawcy poprzez skierowanie do pracy na refundowane stanowiska pracy;
  - pomocy finansowej w podjęciu działalności gospodarczej, pozwalającej na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa niezbędnych dla osoby zakładającej własną firmę. Pomoc finansową na start firmy można uzyskać głównie z powiatowych urzędów pracy (dotacje do 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia, ok. 50-52 tys. zł) oraz w ramach programu pożyczkowego na podjęcie działalności gospodarczej realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego „Pierwszy biznes – wsparcie w starcie”. Wysokość pożyczki może wynosić 20-krotność przeciętnego wynagrodzenia, czyli ponad 150 tys. zł. Jest nisko oprocentowana, udzielana bez prowizji i dodatkowych opłat. Spłata może zostać rozłożona na 7 lat, a karencja w spłacie (czyli zawieszenie spłaty) może wynosić 1 rok. Część pożyczki (max 50% kwoty i nie więcej niż 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia) może też zostać umorzona, pod warunkiem, że pożyczkobiorca prowadzi firmę przez co najmniej 12 miesięcy i nie zalega ze spłatą rat;
  - bonu na zasiedlenie, czyli jednorazowego wsparcia finansowego z urzędu pracy dla osób bezrobotnych, w tym młodych matek, które chcą podjąć pracę lub działalność gospodarczą poza dotychczasowym miejscem zamieszkania, pokrywającego koszty przeprowadzki i utrzymania. Kwota wsparcia może sięgać 200% przeciętnego wynagrodzenia (w 2025 r. to blisko 18 tys. zł);
  - bonu na kształcenie ustawiczne, z którego pokrywa się koszty szkoleń, studiów podyplomowych czy egzaminów - do wysokości 100% przeciętnego wynagrodzenia. Bon finansuje nabywanie nowych kompetencji i kwalifikacji, zwiększając szanse na rynku pracy. Jego realizacja musi nastąpić w określonym terminie (zwykle 6-30 miesięcy od przyznania);
  - skierowania na szkolenie na wniosek osoby bezrobotnej i poszukującej pracy. Szkolenie zamawiane jest przez urząd pracy w oparciu o diagnozę zapotrzebowania na zawody, umiejętności lub kwalifikacje na rynku pracy. Szkolenie finansowane z urzędu pracy może trwać do 24 miesięcy. Koszt należny instytucji szkoleniowej w części finansowanej przez urząd pracy nie może przekroczyć 300% przeciętnego wynagrodzenia. Jego uczestnik otrzymuje miesięczne stypendium równe 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych, jeżeli miesięcznie godzinowy wymiar szkolenia wynosi co najmniej 150 godzin; w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin szkolenia wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie, z tym że stypendium nie może być niższe niż 20% zasiłku. Po ukończeniu szkolenia uczestnik otrzymuje zaświadczenie lub inny dokument wystawiony przez instytucję szkoleniową.

Ustawą o rynku pracy i służbach zatrudnienia wprowadzono ponadto rozwiązania ułatwiające godzenie życia zawodowego z rodzinnym, wśród których wymienić należy świadczenie aktywizacyjne przyznawane pracodawcy za zatrudnienie w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy: bezrobotnego lub poszukującego pracy niezatrudnionego

i niewykonującego innej pracy zarobkowej, rodzica powracającego na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka, a także bezrobotnego lub poszukującego pracy niezatrudnionego i niewykonującego innej pracy zarobkowej opiekuna powracającego na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki nad osobą zależną. Świadczenie aktywizacyjne przysługuje przez okres 12 miesięcy w wysokości: połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie (obecnie 2403 zł) - w przypadku zatrudnienia skierowanego bezrobotnego lub poszukującego pracy w pełnym wymiarze czasu pracy - albo jednej czwartej minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie (obecnie 1201,5 zł) w przypadku zatrudnienia skierowanego bezrobotnego lub poszukującego pracy w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy. Pracodawca, który otrzymał świadczenie ma obowiązek utrzymać w zatrudnieniu skierowanego bezrobotnego lub poszukującego pracy przez okres 6 miesięcy po upływie okresu uzyskiwania świadczenia aktywizacyjnego.

Niezależnie od powyższego przepisy ustawy przewidują zachętę dla pracodawców, którzy tworzą miejsca pracy zdalnej dla bezrobotnych, w tym bezrobotnych młodych matek. Zgodnie z przepisami starosta może przyznać pracodawcy lub przedsiębiorcy grant na utworzenie stanowiska pracy zdalnej w rozumieniu art. 67¹⁸ Kodeksu Pracy. Grant przysługuje w kwocie określonej w zawartej ze starostą umowie, ale nie wyższej niż 3-krotność minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dniu zawarcia umowy, za każdego skierowanego bezrobotnego (obecnie: 14 418 zł). Pracodawca lub przedsiębiorca, który otrzymał grant, ma obowiązek utrzymać w zatrudnieniu skierowanego bezrobotnego przez okres: 12 miesięcy - w pełnym wymiarze czasu pracy; 18 miesięcy - w co najmniej połowie pełnego wymiaru czasu pracy.

Przepisy ustawy umożliwiają też uzyskanie przez bezrobotnego, w tym bezrobotną matkę, refundacji kosztów opieki nad dzieckiem. Refundację przyznaje starosta osobie bezrobotnej, która podpisała umowę o pracę albo umowę zlecenia i nie osiąga z tego tytułu przychodu przekraczającego kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę (obecnie 4806 zł). Refundacja przyznawana jest też w przypadku skierowania przez urząd pracy do realizacji innej formy pomocy. Przyznaje ją starosta po udokumentowaniu poniesionych kosztów opieki nad dzieckiem lub dziećmi do 7 roku życia, a w przypadku dziecka lub dzieci niepełnosprawnych do 18 roku życia, w wysokości określonej w umowie, ale nie wyższej niż połowa zasiłku dla bezrobotnych (obecnie: 860,95 zł) na każde dziecko. Refundacja przysługuje przez 6 miesięcy.

Osoby bezrobotne mają prawo do dłuższego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Zgodnie z ww. ustawą wydłużony okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych do 365 dni będzie przysługiwał m.in. członkom rodzin: wielodzietnych posiadających Kartę Dużej Rodziny; mających na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 lat, a w przypadku dziecka niepełnosprawnego do 24 roku życia - jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub na uczelni i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, a małżonek bezrobotnego jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania po dniu nabycia prawa do zasiłku przez tego bezrobotnego; samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 r. ż., a w przypadku dziecka niepełnosprawnego do 24 roku życia - jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub na uczelni i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Przez cały 2025 rok z instrumentów oferowanych przez urzędy pracy skorzystało 209 tys. bezrobotnych, w tym 115,1 tys. kobiet. Kobiety stanowiły 55,1% wszystkich

zaktywizowanych bezrobotnych. W końcu grudnia 2025 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 440,2 tys. kobiet i 447,6 tys. mężczyzn. W skali roku liczba bezrobotnych kobiet wzrosła o 8,5%, zaś mężczyzn o 17,7%. Z kolei liczba bezrobotnych kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka wzrosła r/r o 3% (do 108,9 tys.).

Przepisy dotyczące pracy zdalnej, elastycznej lub w niepełnym wymiarze godzin są zawarte w Kodeksie Pracy. Zgodnie z nimi pracowniczka/rodzice mogą korzystać z elastycznych form organizacji pracy w celu godzenia obowiązków zawodowych z życiem prywatnym i wnioskować o skrócony wymiar czasu pracy (art. 1881 Kodeksu pracy).

Umożliwienie szerszego stosowania elastycznej organizacji pracy ma na celu zwiększenie uprawnień polegających na dostosowywaniu przez pracownika jego organizacji pracy do indywidualnych potrzeb, m.in. poprzez: pracę zdalną, elastyczny rozkład czasu pracy (ruchomy czas pracy, indywidualny rozkład czasu pracy, weekendowy system czasu pracy, system skróconego tygodnia pracy i przerywany czas pracy) i pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy. Możliwość szerszego korzystania z elastycznej organizacji pracy przysługuje rodzicom opiekującym się dzieckiem do lat 8.

Pracownikowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do lat 14 przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od pracy w wymiarze 16 godzin albo 2 dni na tzw. „opiekę na dzieckiem”.

Art. 189¹ Kodeksu pracy stanowi, że z prawa do zwolnienia od pracy w wymiarze 16 godzin albo 2 dni w roku kalendarzowym z zachowaniem prawa do wynagrodzenia (art. 188 Kodeksu pracy) ma prawo korzystać tylko jedno z rodziców lub opiekunów. O tym, które z nich będzie korzystało z uprawnienia powinni poinformować pracodawców lub pracodawcę (jeżeli są zatrudnieni w jednym zakładzie pracy). Wskazane uprawnienie nie jest zależne od tego, czy dziecko ma zapewnioną opiekę innej osoby i przysługuje nawet w przypadku, gdy jedno z rodziców lub opiekunów nie pracuje, sprawując faktyczną opiekę nad dzieckiem.

W zakresie zwiększenia liczby państwowych żłobków i przedszkoli na terenach wiejskich i w mniejszych miastach realizowane są działania wspierające system opieki wczesnodziecięcej, podnoszące dostępność terytorialną i finansową instytucji opieki dla dzieci w wieku do lat 3 oraz podnoszące jakość oferowanych w tych placówkach usług.

W małych gminach promuje się zwłaszcza tworzenie instytucji dziennych opiekunów, zapewniających formę usług opiekuńczych najlepiej dopasowaną do lokalnych potrzeb. Program Aktywny Dzienny Opiekun w Gminie 2026 ogłoszono 5 listopada 2025 r. W jego ramach pokrywane będą koszty utworzenia pierwszych miejsc opieki u maksymalnie 2 dziennych opiekunów przez gminę, na terenie której nie funkcjonowała opieka żłobkowa, a także koszty utrzymania instytucji dziennego opiekuna, które utworzono w 2024 r. lub 2025 r. w ramach poprzednich edycji programu. Zgodnie z ogłoszonymi 19 stycznia 2026 r. wynikami naboru w 1 module 28 gmin otrzymało dofinansowanie na utworzenie i utrzymanie 33 dziennych opiekunów dysponujących 158 miejscami opieki, zaś w ramach 2 modułu dofinansowano kolejnych 45 gmin celem zapewnienia funkcjonowania miejsc, które utworzyły w poprzednich edycjach. Łącznie w ramach programu przyznano 14,12 mln zł.

Realizowany jest także Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022–2029, finansowany ze środków Krajowego Planu Odbudowy

i Funduszu Europejskiego dla Rozwoju Społecznego. W jego ramach do końca 2026 r. powinno powstać ponad 100 tys. nowych miejsc opieki.

Do 31 grudnia 2026 r., dzięki obu programom utworzonych zostanie ok. 315 tys. miejsc opieki. Dzięki tym działaniom do końca 2025 r. liczba miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów wzrosła o 41 tys., natomiast liczba gmin, które nie zapewniają opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku do lat 3 spadła o 357 (z 1 105 gmin w 2023 r. do 760 na koniec 2025 r.).

Dostępność finansowa instytucji opieki zwiększana jest z kolei dzięki przepisom ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka, znanej jako „Aktywny Rodzic”, oddającej do dyspozycji rodziców dzieci w wieku od 12 do 35 miesiąca życia świadczenia:

- „Aktywnie w żłobku”, pozwalające na obniżenie opłaty ponoszonej przez rodzica za pobyt dziecka w instytucji opieki, klubie dziecięcym lub objętego opieką dziennego opiekuna.
- „Aktywni rodzice w pracy” kierowane jest do aktywnych zawodowo rodziców dziecka. Ustawa definiuje aktywność zawodową, której poziom/rodzaj będzie uprawniał do otrzymywania ww. świadczenia. Świadczenie „aktywni rodzice w pracy” przysługuje w wysokości 1500 zł miesięcznie przez okres 24 miesięcy od 12 do 35 miesiąca życia dziecka. W przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności, świadczenie to przysługuje w podwyższonej wysokości 1900 zł miesięcznie.
- „Aktywnie w domu” wypłacane w wysokości 500 zł miesięcznie, jako wsparcie kierowane do rodziców, którzy nie będą uprawnieni lub nie zdecydują się na korzystanie z dwóch wcześniej opisanych świadczeń.

Wybór jednego ze świadczeń zależy jest od decyzji rodzica przy założeniu, że na to samo dziecko, za dany miesiąc, może być wypłacone tylko jedno świadczenie. Rodzic ma przy tym możliwość rezygnacji z jednej formy wsparcia i przejścia na drugą - z zastrzeżeniem, że w danym miesiącu na dane dziecko będzie mógł pobierać tylko jedno wybrane świadczenie.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podejmuje i będzie dalej realizować inicjatywy poprawiające jakość oferowanej opieki, nie tylko poprzez wprowadzanie od 1 stycznia 2026 r. obowiązkowych standardów, jednolitych dla całego kraju, ale również za pośrednictwem działań związanych z edukacją kadr i rodziców. Nieustannie prowadzone są szkolenia finansowane ze środków publicznych, podnoszące i aktualizujące wiedzę czynnych opiekunów oraz przygotowujące nowe osoby do pełnienia tej funkcji. Ważne jest, aby instytucje opieki stały się miejscami edukacji i rozwoju dzieci w każdym miejscu w Polsce, gdzie rodzice zgłaszają taką potrzebę.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/